

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

24 päivänä marraskuuta 2011 *

Asiassa C-283/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Înalta Curte de Casație și Justiție (Romania) on esittänyt 14.5.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.6.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Circul Globus București (Circ & Variete Globus București)

vastaan

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Malenovský (esittelevä tuomari), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja D. Šváby,

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA), edustajanaan avocat A. Roată-Palade,
- Romanian hallitus, asiamiehinään A. Popescu, consilier A. Wellman ja consilier A. Borobeică,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään N. Díaz Abad,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J. Samnadda ja I. V. Rogalski,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- ¹ Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10) 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA) (jäljempänä UCMR – ADA) ja Circul Globus București, joka nykyään on Circ & Variete Globus București (jäljempänä Globus-sirkus), ja joka koskee sitä, että viimeksi mainitun väitetään loukanneen UCMR – ADA:n hallinnoimia immateriaalioikeuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen (Pariisin sopimuskirja 24.7.1971), sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979 (jäljempänä Bernin yleissopimus), 11 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Näytelmä-, musiikkinäytelmä- ja sävellysteosten tekijöillä on yksinoikeus sallia:

- i) teostensa julkinen esittäminen millaisiin keinoin tai menetelmin tahansa;
- ii) teostensa esityksen saattaminen yleisön saataviin millä tavalla tahansa.

2. Samat oikeudet on näytelmä- ja musiikinäytelmäteosten tekijöillä teostensa käännöksiin koko sen ajan, jonka heidän oikeutensa alkuperäisteoksiin on voimassa.”

Unionin oikeus

4 Direktiivin 2001/29 toisessa ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

(2) ”Korfussa 24 ja 25 päivänä kesäkuuta 1994 kokoontunut Eurooppa-neuvosto korosti, että on tarpeen luoda yhteisön tasolla yleinen ja joustava oikeudellinen kehys tietoyhteiskunnan kehityksen edistämiseksi Euroopassa. Tämä edellyttää muun muassa uusien tuotteiden ja palvelujen sisämarkkinoita. Merkittävää yhteisön lainsäädäntöä, jolla varmistetaan tällainen sääntelykehys, on jo olemassa tai sen valmistelu on jo pitkällä. Tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla on tässä yhteydessä tärkeä asema, koska niillä suojataan ja edistetään uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja markkinointia sekä niiden luovan sisällön luomista ja hyödyntämistä.

--

(5) Tekninen kehitys on moninkertaistanut ja monipuolistanut luomisen, tuotannon ja hyödyntämisen välineitä. Vaikka henkisen omaisuuden suojaamiseksi ei tarvita uusia käsitteitä, nykyistä tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa oikeutta olisi mukautettava ja täydennettävä, jotta se vastaisi riittävästi taloudellisia tosiseikkoja kuten uusia hyödyntämismuotoja.”

5 Direktiivin 2001/29 18 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta oikeuksien hallinnointia koskeviin jäsenvaltioiden järjestykseen, kuten laajennettuihin kollektiivisiin lupiin.”

6 Saman direktiivin 23 ja 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(23) Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.

(24) Oikeus saattaa 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu aineisto yleisön saataviin olisi ymmärrettävä siten, että se kattaa tällaisen aineiston kaiken saattamisen sellaisen yleisöön kuuluvien henkilöiden saataviin, jotka eivät ole läsnä paikassa, josta saataville saattaminen saa alkunsa, ja että se ei kata muita toimia.”

7 Direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”

Kansallinen oikeus

- 8 Tekijänoikeuksista ja lähioikeuksista annetun lain nro 8/1996 (legea nr 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe), jota on muutettu lailla nro 285/2004 (jäljempänä tekijänoikeuslaki), 15 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yleisölle välittämällä tarkoitetaan kaikkea teoksen välittämistä, joka toteutetaan välittömästi tai millä tahansa teknisin välinein yleisölle avoimessa paikassa tai missä tahansa muussa paikassa, jossa kokoontuu useita henkilöitä perhe- ja tuttavapiirin ulkopuolella, mukaan lukien näyttämöesitykset, lausunta ja kaikki muunlaiset teoksen välitöntä esittämistä yleisölle koskevat tavat, veistosten, taideteollisuuden teosten, valokuvien ja rakennustaiteen teosten esittäminen yleisölle, elokuvien ja muiden audiovisuaalisten teosten esittäminen yleisölle, mukaan lukien tietokoneella laaditut teokset, ääni- tai audiovisuaalisten teosten esittäminen julkisissa tiloissa sekä minkä tahansa yleisradioitujen teosten esittäminen julkisessa paikassa. Julkisena pidetään lisäksi minkä tahansa teoksen välittämistä langallisesti tai langattomasti siten, että se saatetaan yleisön saataville, mukaan lukien internetin tai muiden viestintäverkkojen välityksellä, siten että yleisöön kuuluvalla henkilöllä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana. – –”

- 9 Tekijänoikeuslain 123 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijat voivat joko käyttää heille tällä lailla myönnettyjä oikeuksia itse, tai he voivat tässä laissa säädetyin edellytyksin valtuuttaa siihen kollektiivista hallinnointia harjoittavan elimen.”

10 Saman lain 1231 §:n 1 momentin e kohdassa ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Kollektiivinen hallinnointi on pakollista seuraavien oikeuksien käyttämiseksi:

--

e) oikeus välittää yleisölle musiikkiteoksia, lukuun ottamatta elokuvaesitysten julkista esittämistä

--

2) Edellä 1 momentissa mainittujen oikeuksien ryhmien osalta kollektiivista hallinnointia harjoittavat elimet edustavat myös niitä oikeuksien haltijoita, jotka eivät ole antaneet niille valtuutustaan.

--”

11 Tekijänoikeuslain 130 §:n 1 momentin mukaan kollektiivista hallinnointia harjoittavien elimien on

”a) myönnettävä korvausta vastaan lupia, jotka eivät ole yksinoikeuden luonteisia ja jotka myönnetään kirjallisesti sellaisilla lisensseillä, jotka eivät ole yksinoikeuden luonteisia, käyttäjille, joiden on haettava lupaa ennen suojattujen teosten käyttöä

- b) laadittava toiminta-aloilleen menetelmät, jotka koskevat myös asianmukaisia käyttömaksuja ja jotka on neuvoteltava käyttäjien kanssa näiden maksujen maksamiseksi, sellaisia teoksia varten, joita varten oikeuksien omistajat eivät teosten käyttötavan vuoksi voi myöntää yksittäislupaa

--

- e) kannettava käyttäjien maksamat määrät ja jaettava ne oikeuksien haltijoiden kesken säännöissä olevien määräysten mukaisesti

--

- h) pyydettyä käyttäjiä tai heidän edustajiaan toimittamaan kannettavien maksujen määrän laskemiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat sekä käytettyjä teoksia koskevat tiedot, joissa mainitaan oikeuksien omistajien nimet, näiden maksujen jakamiseksi; – –”.

¹² Saman lain 1311 §:n 1 momentin e kohdassa ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Kollektiivista hallinnointia harjoittavat elimet ja 131 §:n 2 momentin b kohdassa tarkoitetut edustajat sopivat menetelmistä käyttäen perusteena seuraavia ensisijaisia kriteereitä:

--

- e) niiden käyttöjen suhteellinen osuus, joiden osalta käyttäjä on täyttänyt maksuvelvoitteensa oikeuksien haltijoiden kanssa suoraan tehtyjen sopimusten nojalla

--

4. Tilanteissa, joissa kollektiivinen hallinnointi on 1231 §:n säännösten nojalla pakollista, menetelmiä koskevissa neuvotteluissa ei oteta huomioon 1 momentin c ja e kohdassa tarkoitettuja kriteereitä, koska ohjelmistoja pidetään laajoina ohjelmistoina.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 UCMR – ADA on tekijänoikeuksien kollektiivista hallinnointia harjoittava elin musiikin alalla.
- 14 Toukokuun 2004 ja syyskuun 2007 välisenä aikana Globus-sirkus välitti sirkus- ja kabaree-esitysten järjestäjänä yleisölle kaupallisessa tarkoituksessa musiikkiteoksia, ilman että sillä olisi ollut UCMR ADA:n antamaa lupaa, joka ei ole yksinoikeuden luonteinen, ja ilman että se olisi suorittanut viimeksi mainitulle tekijöiden taloudellisia oikeuksia vastaavia korvauksia.
- 15 UCMR – ADA katsoi että Globus-sirkus oli loukannut sen oikeuksia, ja se saattoi asian Tribunalul Bucureștin (Bukarestin alioikeus) käsiteltäväksi. Se vetosi kanteensa tueksi siihen, että tekijänoikeuslain säännösten mukaan musiikkiteosten yleisölle välittämistä koskevan oikeuden käyttö kuuluu pakollisen kollektiivisen hallinnoinnin piiriin.

- 16 Globus-sirkus vastasi, että se on tehnyt järjestämissään esityksissä käyttämiensä musiikkiteosten säveltäjien kanssa sopimuksen tekijöiden taloudellisten oikeuksien luovutuksesta ja maksanut heille asianmukaisen korvauksen kyseisestä käytöstä. Koska oikeuksien haltijat olivat tekijänoikeuslain 123 §:n 1 momentin mukaisesti päättäneet hallinnoida oikeuksiaan itse, kollektiivista hallinnointia harjoittavan elimen korvausvaatimus ei ollut oikeudellisesti perusteltu.
- 17 Tribunalul Bucureștin neljäs siviilioikeudellisia asioita käsittelevä jaosto hyväksyi siinä nostetun kanteen osittain ja velvoitti Globus-sirkuksen maksamaan määrät, jotka oli maksettava yleisölle kaupallisessa tarkoituksessa välitetyistä musiikkiteoksista toukokuun 2004 ja syyskuun 2007 välisenä aikana, viivästyskorotuksineen. Curtea de Apel București (Bukarestin muutoksenhakutuomioistuin) hylkäsi Globus-sirkuksen tekemän valituksen.
- 18 Mainitut kaksi tuomioistuinta katsoivat, että tekijänoikeuslain 123 §:n 1 momentin e kohdassa säädetään nimenomaisesti, että musiikkiteosten yleisölle välittämistä koskevan oikeuden käytön on kuuluttava kollektiivisen hallinnoinnin piiriin. Täten vastaajan olisi tullut maksaa kantajalle kollektiivista hallinnointia harjoittavan elimen neuvotteleman menetelmän mukaisesti laskettu korvaus eikä ottaa huomioon vuosina 2004–2007 järjestämiään eri esityksiä varten säveltäjien kanssa tekemiään sopimuksia.
- 19 Globus-sirkus valitti Curtea de Apel Bucureștin tuomiosta Înalta Curte de Casație și Justițieien (kassaatio- ja muutoksenhakutuomioistuin) ja vetosi valituksessaan muun muassa siihen, ettei direktiiviä 2001/29 ollut pantu asianmukaisesti täytäntöön kansallisessa oikeudessa. Globus-sirkus toteaa, että vaikka mainitun direktiivin 23 ja 24 perustelukappaleen mukaisesti yleisölle välittämistä koskeva oikeus oli määritelty selvästi laajasti siten, että se kattoi kaikenlaisen välittämisen yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, tekijänoikeuslain 123 §:ää ei ole muutettu, vaan siinä säädetään edelleen musiikkiteosten välittämistä yleisölle koskevan

oikeuden pakollisesta kollektiivisesta hallinnoinnista, ilman että siinä erotettaisiin välitön ja välillinen teosten välittäminen.

- 20 Tällä tavoin otetaan käyttöön yleisölle välittämistä koskevan oikeuden käyttämiseen liittyvä ylimääräinen rajoitus direktiivissä 2001/29 säädettyihin rajoituksiin nähden. Musiikkiteosten tekijöiden ja esitysten järjestäjien välille lisätään kollektiivista hallinnointia harjoittava elin, minkä johdosta tekijöiden on maksettava kollektiivista hallinnointia harjoittavien elimien edellyttämä palkkio ja käyttäjille aiheutuu kak-sinkertainen maksu, koska vaikka käyttäjä hankkisi tekijöiden taloudelliset oikeudet, sen on maksettava näistä uudestaan kollektiivista hallinnointia harjoittavan elimen välityksellä.
- 21 UCMR – ADA vastasi näihin väitteisiin toteamalla, ettei kansallisen oikeuden ja di-rektiivin 2001/29 välillä ole mitään eroavaisuutta, koska kyseisen direktiivin sovelta-misalaan kuuluvat ainoastaan tietoyhteiskunnan tiettyjen musiikkiteosten välittämi-nen yleisölle. Siltä osin kuin kyseessä on nyt käsiteltävän asian kohteena oleva oikeus välittömään teosten välittämiseen yleisölle, direktiivin 2001/29 18 perustelukappa-leessa jätetään jäsenvaltioille vapaus säännellä niitä, ja Romanian lainsäätäjä on valin-nut pakollisen kollektiivista hallinnointia koskevan järjestelmän.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa ennakkoratkaisupäätökses-sään, että vaikka käytettyjen musiikkiteosten tekijä ei olisi kollektiivista hallinnoin-tia harjoittavan elimen jäsen, käyttäjän on hankittava lupa, joka ei ole yksinoikeuden luonteinen, ja suoritettava korvaus kollektiivista hallinnointia harjoittavalle elimelle noudattaen tekijänoikeuslain 1231 §:n 2 momentin säännöksiä, joiden mukaan kysei-sen pykälän 1 momentissa mainittujen oikeuksien ryhmien osalta kollektiivista hal-linnointia harjoittavat elimet edustavat myös niitä oikeuksien haltijoita, jotka eivät ole antaneet niille valtuutusta.

- 23 Tekijänoikeuslaissa ei myöskään ole mitään säännöksiä, joissa sallittaisiin tällaisten oikeuksien haltijoiden sulkevan teoksensa kollektiivisen hallinnon ulkopuolelle, vaikka tällaisesta mahdollisuudesta säädetään nimenomaisesti esimerkiksi tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta 27.9.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/83/ETY (EYVL L 248, s. 15) 3 artiklan 2 kohdassa yleisölle tapahtuvan satelliittivälityksen oikeuksien osalta.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tämän johdosta, että kuvatuunlainen säännöstö vaikuttaa muodostavan sopimusvapauden kohtuuttoman rajoituksen eikä vastaa niitä kahta tavoitetta, joita musiikkiteosten yleisölle välittämistä koskevien oikeuksien pakollisella kollektiivisella hallinnoinnilla tavoitellaan, eli sekä teosten käytön sallimista että tekijöiden palkitsemista.
- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä tilanteessa muun muassa sitä, vastaako tällainen kollektiivinen hallinnointi tekijänoikeuksien suojeluun liittyvän tavoitteen lisäksi myös direktiivin 2001/29 tavoitetta eli tekijöiden ja käyttäjien oikeuksien oikeudenmukaisen tasapainon turvaamista.
- 26 Tässä tilanteessa Înalta Curte de Casație și Justiție on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko –– direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ilmaisulla ’välittäminen yleisölle’ tarkoitetaan

- a) yksinomaan välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, vai

b) myös mitä tahansa teoksen välitöntä välittämistä yleisölle avoimessa paikassa millä tahansa teoksen julkisella ja välittömällä esittämistavalla?

2) Mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on a kohdan mukainen, merkitseekö tämä sitä, että b kohdassa mainitut teosten yleisölle välittömästi välittämistä koskevat tavat eivät kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan tai että ne eivät merkitse teoksen välittämistä yleisölle vaan Bernin yleissopimuksen 11 artiklan 1 kappaleen i kohdassa tarkoitettua teoksen julkista esittämistä?

3) Mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on b kohdan mukainen, sallitaanko direktiivin [2001/29] 3 artiklan 1 kohdassa se, että jäsenvaltiot säätävät lailla musiikkiteosten välittämistä yleisölle koskevan oikeuden pakollisesta kuulumisesta kollektiivisen hallinnon piiriin välittämisen tavasta riippumatta, ilman että tekijöillä olisi mahdollisuutta jättää teoksensa kollektiivisen hallinnon ulkopuolelle, vaikka tällaista oikeutta voidaan hallinnoida itse ja tekijät hallinnoivat sitä tällä tavoin?”

Unionin tuomioistuimen toimivalta

²⁷ Kuten ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenee, pääasian oikeudenkäynnissä on kyse toukokuun 2004 ja syyskuun 2007 välisenä aikana tapahtuneista tosiseikoista, kun taas Romania liittyi Euroopan unioniin vasta 1.1.2007.

- 28 Tämän suhteen on muistettava, että unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita unionin oikeuden määräyksiä ainoastaan siltä osin kuin on kyse niiden soveltamisesta uudessa jäsenvaltiossa sen Euroopan unioniin liittymisen jälkeen (ks. vastaavasti asia C-302/04, Ynos, tuomio 10.1.2006, Kok., s. I-371, 36 kohta ja asia C-64/06, Telefónica O2 Czech Republic, tuomio 14.6.2007, Kok., s. I-4887, 23 kohta).
- 29 Koska osa pääasian tosiseikoista on tapahtunut Romanian Euroopan unioniin liittymisen jälkeen, unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan esitettyihin kysymyksiin (ks. vastaavasti asia C-96/08, CIBA, tuomio 15.4.2010, Kok., s. I-2911, 15 kohta).

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 30 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko direktiiviä 2001/29 ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne koskevat ainoastaan välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, vai myös mitä tahansa muuta teoksen välitöntä välittämistä yleisölle avoimessa paikassa, millä tahansa teoksen julkisella ja välittömällä esittämistavalla.

- 31 On todettava, ettei direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tai missään muussakaan kyseisen direktiivin säännöksessä määritellä käsitettä ”välittäminen yleisölle”.
- 32 Tässä tilanteessa unionin oikeuden käsitteen tulkinnessa on sen säännöksen, jossa kyseinen käsite mainitaan, sanamuodon lisäksi otettava huomioon myös käsitteen asiayhteys ja sillä säännöstöllä, jonka osa käsite on, tavoitellut päämäärät.
- 33 Ensinnäkin asiayhteyden osalta on mainittava, että direktiivin 2001/29 23 perustelukappaleen toisessa virkkeessä todetaan, että oikeus välittää teoksia yleisölle ”tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa”.
- 34 Yhdistetyissä asioissa C-403/08 ja C-429/08, Football Association Premier League ym., 4.10.2011 antamassaan tuomiossa (Kok., s. I-9083) unionin tuomioistuin on selvittänyt mainitun perustelukappaleen ja erityisesti sen toisen virkkeen merkitystä.
- 35 Unionin tuomioistuin on täten muistuttanut direktiivin 2001/29 syntyhistoriaan ja erityisesti neuvoston 28.9.2000 direktiivin 2001/29 antamiseksi vahvistamaan yhteiseen kantaan (EY) N:o 48/2000 (EYVL C 344, s. 1) viitaten, että kyseisen direktiivin 23 perustelukappale on seurausta Euroopan parlamentin ehdotuksesta, jolla haluttiin mainitussa perustelukappaleessa täsmennettäväksi, ettei direktiivissä tarkoitettu yleisölle välittäminen käsitä ”välitöntä esittämistä”, jolla viitataan Bernin yleissopimuksen 11 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuun käsitteeseen ”julkinen esittäminen”, joka puolestaan käsittää teosten esittämisen fyysisessä ja välittömässä läheisyydessä tekijään tai esittäjään olevan yleisön edessä (ks. em. yhdistetyt asiat Football Association Premier League ym., tuomion 201 kohta).

- 36 Niinpä 23 perustelukappaleessa on tällaisen välittömän julkisen esittämisen jättämiseksi mainitussa direktiivissä ”yleisölle välittämisen” käsitteen ulkopuolelle täsmennetty, että yleisölle välittäminen käsittää kaikenlaisen välittämisen yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa (ks. em. yhdistetyt asiat Football Association Premier League ym., tuomion 202 kohta).
- 37 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa – kuten ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenee – yleisölle sirkus- ja kabaree-esityksissä välitetyt musiikkiteokset esitetään välittömästi, vallitsee tällainen fyysinen ja välitön läheisyys, joten – toisin kuin direktiivin 2001/29 23 perustelukappaleen toisessa virkkeessä edellytetään – yleisö on läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa.
- 38 Direktiivin 2001/29 tavoitteen suhteen on todettava, että direktiivin toisesta ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivillä pyritään luomaan unionin tasolla yleinen ja joustava oikeudellinen kehys tietoyhteiskunnan kehityksen edistämiseksi sekä mukauttamaan ja täydentämään nykyistä tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa oikeutta, jotta voitaisiin ottaa huomioon teknologian kehitys, joka on tuonut mukanaan suojattujen teosten uusia hyödyntämisuotoja.
- 39 Tästä seuraa, että direktiivillä 2001/29 tavoitellun yhdenmukaistamisen, johon 23 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä viitataan, ei ole tarkoitettu kattavan yleisölle välittämisen ”perinteisiä” muotoja, kuten teoksen välitöntä esittämistä.
- 40 Tätä päätelmää vahvistavat lisäksi direktiivin 2001/29 23 perustelukappaleen kolmas ja neljäs virke, joiden mukaan oikeus välittää teoksia yleisölle kattaa kaikenlaisen teoksen siirron ja edelleen siirron yleisölle sekä langallisesti että langattomasti,

mukaan lukien yleisradiointi, muttei koske muita toimia. Niinpä kyseinen oikeus ei kata toimia, joihin ei sisälly teoksen ”siirtoa” tai ”edelleen siirtoa”, eli se ei kata esimerkiksi teoksen välitöntä esittämistä.

- 41 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 2001/29 ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne koskevat ainoastaan välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, eivätkä ne koske teoksen minkäänlaista välitöntä välittämistä yleisölle avoimessa paikassa millä tahansa teoksen julkisella ja välittömällä esittämistavalla.

Kolmas kysymys

- 42 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetun vastauksen johdosta kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2001/29/EY ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne koskevat ainoastaan välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, eivätkä ne koske teoksen minkäänlaista välitöntä välittämistä yleisölle avoimessa paikassa millä tahansa teoksen julkisella ja välittömällä esittämistavalla.

Allekirjoitukset